

Югозападен университет “Неофит Рилски”

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Николай Атанасов Попов,

член на научно жури в процедура за присъждане на образователната и
научна степен „доктор”

на основание Заповед № 2800 от 21 декември 2022 г.

на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски”

с кандидат: **Александра Александрова Атанасова** – редовен докторант в
научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално
направление 3. 3. Политически науки с дисертационен труд на тема:
„Политики за изграждане и процеси на деструкция на държавността в
Босна и Херцеговина след Дейтънското споразумение от 1995 година”

1. Биографични данни за докторанта

Александра Александрова Атанасова има бакалавърски степени по
“Международни отношения” и “Журналистика” от НБУ. Завършила е и две
магистърски програми, а именно “Национална и международна сигурност”
и “Политически мениджмънт” в НБУ.

От 2014 година работи в Министерството на външните работи на
Република България като специалист, главен специалист и дипломатически
служител. През 2022 година е назначена за държавен експерт в

Секретариата на Съвета по сигурността към Министерски съвет на Република България. Александра Александрова Атанасова е участвала в редица програми и курсове за повишаване на квалификацията ѝ. Владее английски и испански език.

През 2019 година е зачислена за редовен докторант към катедра „Философски и политически науки” на Философски факултет в ЮЗУ „Неофит Рилски”.

2. Оценка на научните и практическите резултати и приноси в дисертацията

Представеният от Александра Атанасова дисертационен труд на тема „Политики за изграждане и процеси на деструкция на държавността в Босна и Херцеговина след Дейтънското споразумение от 1995 година” е актуален и значим. Темата е свързана с политическите процеси и явления засягащи Босна и Херцеговина. Значимостта на разработката е свързана с направения теоретичен анализ и възможностите за практическо приложение на резултатите от изследването.

В съответствие с изискванията дисертационният труд е с обем от 302 стандартни страници. Съдържанието включва списък на съкращенията, увод, четири глави на изложението, заключение и библиография.

В увода са представени актуалността, обектът, предметът, хипотезата, целите, научноизследователските задачи и методологията на изследването.

В първа глава, която е озаглавена „Босна и Херцеговина преди Дейтънското споразумение: исторически аспекти. Представяне и анализ на предисторията на проблема” е разгледано историческото развитие на региона и различните държавни образувания до разпадането на Югославия и войната в Босна и Херцеговина. Основателно са представени спецификите на развитието в региона през разглеждания период.

Във втора глава „Теоретичен анализ и преглед на Дейтънското споразумение” са анализирани процесите свързани със сключването на споразумението и държавното устройство на Босна и Херцеговина според него. Разгледани са специално създадените институции и някои от измеренията свързани с държавата като права на човека и контрол на въоръженията.

Трета глава е озаглавена „Актуални политически измерения в Босна и Херцеговина“. В нея обстойно се анализират политиките за изграждане на държавността, конституционните реформи, институционалното развитие, важната роля на Европейския съюз и НАТО в тези процеси. Обърнато е специално внимание на политическите, дипломатическите и икономическите процеси, засягащи развитието на Босна и Херцеговина.

Четвърта глава е озаглавена “Процеси на деструкция на държавността в Босна и Херцеговина”. В нея са анализирани разделението на властите, функционирането на държавата и нейното въздействие върху основни обществени сфери. Основателно е разгледан и външнополитическия курс на Босна и Херцеговина, насочен към членство в Европейския съюз и НАТО. Представени са проблемите, които предстоят пред устойчивото развитие на Босна и Херцеговина и международните фактори оказващи влияние върху държавата и развитието на политическите процеси в нея.

Изпълнението на поставените задачи и постигането на целта на изследването спомагат за защитата на основната хипотеза.

В заключението на представения дисертационен труд се обобщават разгледаните в изложението проблеми и тенденции и са отбелязани основните изводи от изследването.

Напълно основателно научните и научно-приложните приноси на разработения дисертационен труд са обобщени както следва:

- Осъществено е цялостно изследване на Дейтънското споразумение - проучени, описани и детайлно са анализирани условията, довели до неговото подписване и е очертана неговата значимост като фактор, който е първопричината, катализаторът и необходимото и достатъчно условие за всички политики за изграждане, но и за всички процеси по деструкция на държавността в Босна и Херцеговина;
- Формулирана, аргументирана и доказана е тезата, че ревизията и промяната на споразумението от Дейтън, както и съпътстващото го необходимо изменение на конституцията на държавата по редица параграфи с цел превръщането ѝ в по-инклузивен документ, са единственият път към намаляване на негативните процеси в междуобщностните отношения, към утвърждаването на Босна и Херцеговина като правова и демократична държава с функциониращи институции;
- На основата на детайлния преглед на историческите причини и изследването на конкретните процеси, довели до настоящия политически и обществен пат в Босна и Херцеговина е направен опит за очертаване на опциите за потенциално преминаване отвъд наложилото се статукво и са представени бъдещи варианти за развитие;
- Разгледани са международните фактори с влияние върху обстановката в Босна и Херцеговина – Службата на Върховния представител и ролята на решенията му върху съвременната действителност в Босна и Херцеговина, на международни организации (НАТО, ЕС, ООН и др.) и държави (Русия, Сърбия, Хърватия, Турция и др.) и на тази основа е анализирано въздействието на актуалната международна политическа обстановка и на най-новите геополитически реалности, сред които войната на

Русия в Украйна, върху вътрешнополитическите процеси в Босна и Херцеговина;

- Проведено е авторово емпирично изследване, при което по метода на интервюто са проучени и анализирани обществените нагласи и различните възгледи както на трите държавотворни, така и на другите народи, в съвременна Босна и Херцеговина по отношение на Дейтънското споразумение и предписанията му, на актуалната политическа обстановка вътре и извън страната, на основата на което са направени прогнози за възможните сценарии относно бъдещето на Босна и Херцеговина.

Разработеният от Александра Александрова Атанасова дисертационен труд съдържа необходимите теоретични обобщения, има своите приноси и обогатява съществуващите знания в изследваната проблематика.

От представените документи е видно, че Александра Александрова Атанасова е изпълнила всички нормативни изисквания и задачите заложили в индивидуалния ѝ план.

3. Критични бележки и препоръки

Критичните ми бележки и препоръки нямат отношение към качествата на предложения дисертационен труд. Обемът на дисертационния труд и автореферата са по-големи от обичайното.

4. Заключение

Представеният от Александра Александрова Атанасова дисертационен труд ясно показва познанията, опита и научноизследователските ѝ качества. Видно е, че тя притежава

необходимите задълбочени теоретични знания в съответната научна област, а също така и способността да разработи и защити успешно научно изследване. Дисертацията съдържа необходимите научни и научно приложни резултати, които да представляват приноси в науката.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Н. Рилски“ относно присъждането на образователната и научна степен „доктор“.

Съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Н. Рилски“, изразявам **положителната си оценка** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3. 3. Политически науки на Александра Александрова Атанасова.

31 януари 2023 г.

Благоевград

Рецензент:

/доц. д-р Николай Попов/

REVIEW

by Assoc. Prof. Nikolay Atanasov Popov, PhD, member of the scientific jury in the procedure for acquiring the educational and scientific degree “Doctor”, on the basis of Order No. 2800/ 21.12.2022 issued by the Rector of the South-West University “Neofit Rilski” with candidate: **Alexandra Alexandrova Atanasova** – full-time doctoral student in Field of Higher Education 3. Social, Economic and Legal Sciences, Professional Field 3.3. Political Sciences, with a dissertation topic: **“Policies for Establishment and Processes of Destruction of the State System in Bosnia and Herzegovina after the Dayton Agreement of 1995.”**

1. Biographical data.

Alexandra Alexandrova Atanasova has bachelor's degrees in “International Relations” and “Journalism” from New Bulgarian University. She has also completed two master's programs – “National and International Security” and “Political Management” at the New Bulgarian University.

Since 2014, she has been working at the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Bulgaria as a Specialist, Chief Specialist and Diplomatic staff. In 2022, she was appointed as a State Expert in the Security Council Secretariat Branch, Council of Ministers of the Republic of Bulgaria.

Alexandra Alexandrova Atanasova has participated in a number of programs and courses to improve her professional qualification. She is fluent in English and Spanish.

In 2019, she was enrolled as a full-time doctoral student at the Philosophical and Political Sciences Department of the Faculty of Philosophy, South-West University Neofit Rilski.

2. Evaluation of the scientific and practical results and contributions in the dissertation.

The presented dissertation work by Aleksandra Atanasova on the topic “Policies for Establishment and Processes of Destruction of The State System in Bosnia and Herzegovina after the Dayton Agreement of 1995” is relevant and significant. The topic is related to the political processes and phenomena affecting Bosnia and Herzegovina. The significance of the doctoral thesis is related to the theoretical analysis and the opportunities to apply the research results into practice.

In accordance with the requirements, the dissertation consists of 302 standard pages. The table of contents includes a list of abbreviations, an introduction, four chapters of the exposition, a conclusion and a bibliography.

The introduction presents the topicality, object, subject, hypothesis, goals, research tasks and methodology of the study.

In the first chapter, which is entitled “Bosnia and Herzegovina before the Dayton Agreement: Historical Aspects. Presentation and Analysis of the Background of the Problem”, the historical development of the region and the different state formation until the breakup of Yugoslavia, and the war in Bosnia and Herzegovina are examined. The specifics of the development in the region during the examined period are also presented.

In the second chapter, “Theoretical Analysis and Review of the Dayton Agreement”, are analyzed the processes related to the conclusion of the agreement and the state structure of Bosnia and Herzegovina following the Agreement. The exclusively created institutions and some of the dimensions related to the state, such as human rights and arms control are examined.

The third chapter is entitled “Current Political Dimensions in Bosnia and Herzegovina”. The policies for building the state system, constitutional reforms, institutional development and the important role of the EU and NATO in these processes are thoroughly analyzed. Special attention is paid to the political, diplomatic and economic processes affecting the development of Bosnia and Herzegovina.

The fourth chapter is entitled “Processes of Destruction of the State System in Bosnia and Herzegovina”. It analyzes the division of powers, the functioning of the state and its impact on the main social spheres. The foreign policy course of Bosnia and Herzegovina, aimed at membership in the EU and NATO, is also comprehensively examined. The problems that lie ahead for the sustainable development of Bosnia and Herzegovina and the international factors influencing the state and the development of its political processes are presented as well.

Having completed the set tasks and having achieved the goal of the research helps to confirm the main hypothesis.

In the conclusion of the presented dissertation, the problems and trends considered in the paper are summarized and the main inferences of the research are presented.

The scientific and scientific-applied contributions of the dissertation thesis are reasonably summarized and I accept them.

The dissertation work developed by Alexandra Alexandrova Atanasova contains the necessary theoretical summaries, provides its own contributions and enriches the existing knowledge in the researched topic.

It is clearly indicated from the submitted documents that Alexandra Alexandrova Atanasova has fulfilled all the requirements and the tasks set out in her Individual Study Plan.

3. Critical notes and recommendations.

My critical remarks and recommendations do not affect the qualities of the proposed dissertation. The scope of the dissertation work and the abstract are longer than the usual standards.

4. Conclusion

The dissertation thesis presented by Alexandra Alexandrova Atanasova clearly demonstrates her knowledge, experience and scientific research qualities. It is evident that she possesses the necessary in-depth theoretical knowledge in the relevant scientific field, as well as the ability to develop and defend successful scientific research. The dissertation contains the scientific and scientifically-applied results.

The dissertation meets the requirements of the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act, the Regulations for its Application and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff of the South-West University "Neofit Rilski" regarding the awarding of the educational and scientific degree "Doctor".

In accordance with the requirements of the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act, the Regulations for its Application and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff of the South-West University "Neofit Rilski", I express my positive assessment for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in Field of Higher Education 3.

Social, Economic and Legal Sciences, Professional Field 3.3. Political Sciences,
to Alexandra Alexandrova Atanasova.

Blagoevgrad

January 31, 2023

Member of the jury:

/Assoc. Prof. Nikolay Popov, PhD/